

Onderwerp Vaststelling jaarrekening en jaarverslag 2019	
Nummer	2020/285994
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	CC
Auteur	Jelsma, N.
Telefoonnummer	023-5113212
Email	njelsma@haarlem.nl
Kernboodschap	Met het vaststellen van de Jaarrekening 2019 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financiële beleid over 2019. In het jaarverslag wordt nader ingegaan op de bereikte prestaties.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering. De <i>Gebiedsverslagen 2019</i> worden in bijlage 6.11 ter informatie aangeboden.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.
Besluit College d.d. 31 maart 2020	1. het college stelt het voorstel aan de raad vast. 2. het college besluit voorts de <i>Gebiedsverslagen 2019</i> vast te stellen. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. Vast te stellen de Jaarrekening 2019 en: • de lasten te bepalen op € 607.237.000 (exploitatie € 569.072.000 en reserves € 38.165.000); • de baten te bepalen op € 609.474.000 (exploitatie € 570.467.000 en reserves € 39.007.000).

	2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2019 die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten (categorie 3), is opgenomen in hoofdstuk 4.6 Kadernota rechtmatigheid. 3. In te stemmen met de in hoofdstuk 4.7 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/Single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK. 4. Vast te stellen het Jaarverslag 2019. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Jaarlijks legt het college het jaarverslag en de jaarrekening ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. De opzet van de jaarrekening en het jaarverslag zijn ten opzichte van 2018 ongewijzigd gebleven.

De jaarrekening van 2019 is ook digitaal beschikbaar als PDF (www.haarlem.nl/jaarverslag). In de digitale versie is met name extra informatie te vinden over de financiën.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

Besluit:

1. Vast te stellen de Jaarrekening 2019 en:
 - de lasten te bepalen op € 607.237.000 (exploitatie € 569.072.000 en reserves € 38.165.000);
 - de baten te bepalen op € 609.474.000 (exploitatie € 570.467.000 en reserves € 39.007.000).
2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2019 die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten (categorie 3), is opgenomen in hoofdstuk 4.6 Kadernota rechtmatigheid.

3. In te stemmen met de in hoofdstuk 4.7 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/Single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK.
4. Vast te stellen het Jaarverslag 2019.

3. Beoogd resultaat

Met het vaststellen van de Jaarrekening 2019 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financiële beleid over 2019. In het jaarverslag wordt nader ingegaan op de bereikte prestaties. Om resultaatgericht op hoofdlijnen te kunnen sturen, kaders te stellen en verantwoording af te leggen zijn door de raad zeven programma's vastgesteld. Voor elk programma wordt in de begroting en het jaarverslag expliciet aangegeven welk maatschappelijk effect (of: wat is onze missie?) wordt nagestreefd met het programma. De programma's zijn onderverdeeld in meerdere beleidsvelden, waarbinnen de doelstellingen en prestaties zijn benoemd. De presentatie van de programma's beoogt de discussie over output (prestaties) en outcome (doelen) – en de koppeling daartussen – te stimuleren. Om deze discussie beter te stroomlijnen worden in de programmaverantwoording steeds drie vaste vragen beantwoord:

1. Wat hebben we bereikt in 2019? / Wat hebben we niet bereikt in 2019?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan in 2019?
3. Wat heeft het gekost in 2019?

Daarmee wordt niet alleen duidelijk wat er in 2019 gerealiseerd is, maar ook welke doelen en prestaties niet (volledig) zijn gehaald. Resumerend moet daaruit blijken of de gemeente nog steeds op koers ligt in het realiseren van haar doelen en prestaties, of dat bijsturing noodzakelijk is. Op die manier genereren jaarrekening en –verslag ook weer input voor de kadernota, waarmee de planning- & controlcyclus rond is.

4. Argumenten

1. *Wijziging primaire begroting*

Gedurende het begrotingsjaar zijn er diverse wijzigingen aangebracht in de oorspronkelijke begroting. Deze zijn gemeld en geraamd in de Kadernota 2019 en de bestuursrapportage. De opbouw van het saldo is in onderstaande tabel samengevat:

Opbouw begrotingssaldo 2019

Programmabegroting 2019 (uitkomst meerjarenraming)	-3.964 v
--	----------

Aanvullende voorstellen Programmabegroting 2019-2023	3.527	n
Bestuursrapportage 2018	1.601	n
Saldo meerjarenraming na verwerking genomen raadsbesluiten	1.164	n
Indexatie baten en lasten	182	n
Financiële voortgangsrapportage 2019	77	n
Actualisatie investeringsplan	-1.802	v
Hogere lasten cluster sociaal	-3.478	v
Hogere lasten cluster fysiek	-102	v
Hogere lasten cluster burger en bestuur	200	n
Dotaties/onttrekking Algemene Reserve	2.000	n
Mutaties Kadernota 2019	-2.923	v
Begrotingsuitkomst na Kadernota 2019	-1.759	v
Mutaties Bestuursrapportage 2019	6.805	n
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2019	5.046	n

2. Vergroten zicht op financiën

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt wordt de begroting diverse malen per jaar bijgesteld. De laatste bijstelling heeft plaatsgevonden in de bestuursrapportage 2019. Het onderstaande overzicht laat de belangrijkste financiële afwijkingen zien van de Jaarrekening 2019 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2019. Een aantal afwijkingen waren bekend vanuit de informatienota financieel resultaat 2019 ([2019/948016](#)). In de analyse is aangegeven wanneer dit het geval is.

Analyse definitieve begroting - rekening

Begrotingssaldo na wijzigingen 2019 5.046 n

Afwijkingen realisatie 2019

Voorzieningen Jeugd	Voordeel op Transformatieplan Jeugd Zuid Kennemerland doordat in 2019 de voorgenomen acties op de diverse projecten gedeeltelijk tot uitvoering zijn gekomen. 2019 is een opstartjaar geweest waarin de nodige gesprekken zijn gevoerd, contacten gelegd en plannen zijn gemaakt voor de verschillende thema's. Deze worden vanaf 2020 in uitvoering gebracht, hierover zijn afspraken gemaakt met de deelnemende gemeenten uit de regio Zuid Kennemerland. Het saldo van € 267.000 (regionale gelden) wordt opgenomen in de aanvraag bestemming rekening resultaat 2019.	-267	v
Inkomen	Voordeel op het totale saldo BUIG door onder andere een hogere definitieve beschikking vanuit het Rijk en een dalend uitkeringsbestand in de tweede helft van het jaar. Daarnaast is een incidentele vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren geboekt door een gewijzigde vaststellingsmethodiek.	-3.327	v
Schulden	Voordeel op het budget bestemd voor de inhuur van budgetcoaches doordat het lastig is gebleken ervaren budgetcoaches te vinden, een nieuwe functie in de gemeentelijke sector. Daarnaast kon de werving van een aantal fte's pas starten nadat de Kadernota 2019 was vastgesteld.	-432	v
Duurzame stedelijke ontwikkeling	Nadeel op het Programma Duurzaamheid door een combinatie van hogere lasten dan begroot (€ 477.000) en een hogere bijdrage vanuit MRA en regiogemeenten voor duurzaamheidsprojecten (€202.000). De hogere kosten worden met name veroorzaakt door ontwikkeling van het warmtenet, extra inhuur voor het Haarlems Klimaat Akkoord, projecten voor zero emission mobiliteit en sociale energietransitie.	275	n
Openbare ruimte en mobiliteit	Nadeel op lasten openbare ruimte door afboeking van niet activeerbare kosten voor onder andere riolering, onderhoudskosten en onderzoekskosten voor onder andere Groenmarkt, de autoluwe binnenstad en bomen in Schalkwijk. Deze correctie is reeds aangekondigd in de informatienota financieel resultaat 2019.	2.551	n
Openbare ruimte en mobiliteit	Nadeel op afvalinzameling en reiniging met name veroorzaakt door het inzetten van de voorziening Afvalstoffenheffing voor het negatieve resultaat van 2018 en minder baten op grondstoffen. De nadelen worden deels gecompenseerd door een terugvordering op de kosten van nascheiding en door uitgestelde baten voor plastic door brand bij de afvalverwerker.	440	n
Parkeren	Voordeel op parkeren door hogere baten uit parkeergarages (€ 525.000) gecombineerd met lagere onderhoudskosten in de aanloop naar structurele vernieuwingen (€ 432.000).	-957	v
Overige beheertaken	Voordeel op het budget voor maatregelen veiligheid Havendienst. Doordat niet alle opdrachten aan externen kon worden weggezet is een deel van het budget niet uitgegeven. Het budget voor de uitgestelde werkzaamheden in 2020 is opgenomen in het bestemmingsvoorstel 2019.	-225	v
Gemeentelijk bestuur	Nadeel op de voorziening wethouderspensioenen als gevolg van een aanzienlijke verlaging van de rekenrente. Hierdoor moet meer vermogen worden aangehouden met een extra storting in de voorziening als gevolg.	2.438	n

Openbare orde en veiligheid	Voordeel op WABO leges doordat de voortgang van projecten moeilijk te voorspellen is. Eind 2019 is voor een aantal grote projecten nog een vergunning verleend, zoals in de informatienota financieel resultaat 2019 al aangekondigd. Daarnaast zijn de kosten voor de uitvoering van de WABO lager dan begroot doordat deze bij grote projecten verhoudingsgewijs lager zijn.	-2.022	v
Openbare orde en veiligheid	Voordeel op de bijdrage aan de Veiligheidsregio Kennemerland die vooraf lastig is in te schatten.	-340	v
Openbare orde en veiligheid	Voordeel door niet ingevulde vacatures Integraal handhaver ten gevolge van krapte op de arbeidsmarkt.	-271	v
Lokale belastingen en heffingen	Voordeel op precario opbrengsten (€ 345.000) door uitbreiding van het aantal meters kabels en leidingen. Dit voordeel is in de informatienota financieel resultaat 2019 aangekondigd. Op grond van beleid, zoals vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen wordt via het bestemmingsresultaat aangevraagd deze precario-opbrengst te storten in de reserve beheer en onderhoud openbare ruimte. Daarnaast een voordeel op de OZB opbrengsten door areaaluitbreiding en minder leegstand dan geraamd (€ 210.000).	-555	v
Algemene dekkingsmiddelen	Voordeel op de algemene uitkering door extra baten vanuit de septembercirculaire en decembercirculaire gecombineerd met actualisaties vanuit het Rijk. Het grootste deel van deze extra baten is bestemd voor de beleidsterreinen in 2020 en wordt in de aanvraag voor het bestemmingsresultaat opgenomen.	-3.002	v
Algemene dekkingsmiddelen	Nadeel door de gevormde voorziening dubieuze debiteuren.	461	n
Overhead	Voordeel door lagere gerealiseerde kosten op voormalig personeel die arbeidsongeschikt of werkloos zijn geworden door een actief re-integratiebeleid.	-315	v
Overige mutaties	Diverse afwijkingen kleiner dan € 250.000.	-1.736	v
Rekeningsaldo 2019		-2.238	v

De gemeente sloot het jaar 2019 af met een positief saldo € 2,2 miljoen op een begroting van ruim € 600 miljoen. Het resultaat pakt € 7 miljoen gunstiger uit dan in december was voorzien (informatienota financieel resultaat 2019 ([2019/948016](#))). Voor een deel (€ 4 miljoen) heeft dit te maken met de extra gelden die in de decembercirculaire door het Rijk beschikbaar zijn gesteld. Voor een groot gedeelte konden deze middelen niet meer in 2019 worden besteed en daarom maken ze onderdeel uit van het voorstel bestemming rekeningresultaat.

Voor de uitvoering van de BUIG was een voordeel voorzien ten opzichte van de raming. In werkelijkheid is dit voordeel nog groter uitgevallen, namelijk € 1,6 miljoen. Dit is veroorzaakt door een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden bij een gelijkblijvend uitkeringsniveau BUIG ten opzichte van 2018. Door meer bezoekers in Haarlem zijn de parkeerbaten in de garages € 0,5 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. Ook is er € 1,1 miljoen meer aan Waboleges ontvangen dan in december was voorzien. Dit verklaart in hoofdlijnen het gunstiger rekeningsaldo van afgerond € 7 miljoen ten opzichte van de informatienota die in december is uitgebracht.

Bij het sociaal domein was voor 2019 nog het zogenaamde hek rondom de baten en lasten van toepassing. Dat betekent dat een batig of nadelig saldo met de reserve sociaal domein is verrekend. In de informatienota van december is de prognose gegeven dat het tekort van het sociaal domein gaat toenemen van € 4,4 miljoen (Bestuursrapportage 2019) naar € 6,2 miljoen. Het definitieve tekort 2019 is per saldo € 7,2 miljoen. Dit bedrag is aan de reserve sociaal domein onttrokken voor opheffing van de reserve. De stand van de reserve sociaal domein is daarmee eind 2019 € 8,3 miljoen. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve. Een bedrag van € 4,3 miljoen dient nog gereserveerd te worden voor de uitvoering van regionale taken opvang, wonen en herstel. Bij de Kadernota 2021 zal een voorstel hiervoor worden voorgelegd.

3. Realisatie doelen

In de Programmabegroting 2019-2023 zijn 51 doelen geformuleerd en 157 prestaties om deze doelen te bereiken. In deel 2 van het jaarverslag is per programma een gedetailleerde uitleg per doel en per prestatie opgenomen.

4. Bestemming rekeningresultaat

Conform de bestendige gedragslijn wordt de bestemming van het rekeningresultaat besproken bij de kadernota. Om tot bestemming van het resultaat over te gaan dient de algemene reserve voor voldoende weerstandscapaciteit te zorgen. De ratio weerstandsvermogen bedraagt 2,4 en is hiermee uitstekend. Het beschikbare weerstandsvermogen van de gemeente geeft aan dat er nog enige flexibiliteit is om mogelijke tegenvallers op te vangen, zonder dat het weerstandsvermogen onvoldoende wordt. Bij de bestemming van het resultaat van € 2.238.000 zal voor € 1.271.000 voorstellen worden opgenomen voor niet bestede middelen 2019. In paragraaf 1.5 van het Jaarverslag en Jaarrekening 2019 wordt hier nader op ingegaan.

5. Risico's en kanttekeningen

Gebeurtenissen na balansdatum

Op het moment van vaststelling van de jaarstukken door het college is nog onzekerheid over de gevolgen van het COVID-19 (Corona) virus. De commissie BBV heeft in een eerste bericht het volgende laten weten:

'Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Wel heeft het COVID-19 virus gevolgen voor de financiën van 2020 vanwege de maatschappelijke impact. Dit is dan ook een gebeurtenis na balansdatum die niets zegt over de situatie op balansdatum maar wel iets zegt over de situatie na balansdatum en voordat de jaarstukken worden vastgesteld. Gezien de grote impact van het COVID-19 virus waarvan de financiële effecten onzeker (maar materieel) kunnen zijn, moet deze gebeurtenis na balansdatum worden toegelicht in de toelichting bij de jaarrekening 2019 en ook moet de invloed (financieel /procesmatig) worden opgenomen in het jaarverslag.'

In de jaarrekening 2019 is in het onderdeel Gebeurtenissen na balansdatum de volgende tekst opgenomen:

Op het moment van de voorlopige vaststelling van de jaarrekening 2019 is nog niet bekend wat de financiële gevolgen zijn van het COVID-19 (Corona) virus en wat de nadere voorschriften vanuit de Commissie BBV zijn omtrent de verwerking hiervan in de jaarrekening. In de periode voor de definitieve vaststelling van de jaarrekening worden de gevolgen, zowel financieel als procesmatig, in kaart gebracht en opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening. Hierbij worden de nog te verschijnen nadere voorschriften van de commissie BBV in acht genomen.

Na de afronding van de accountantscontrole en het ontvangen van de accountantsverklaring stelt de raad de jaarstukken vast. Indien de impact van het COVID-19 virus op dat moment bekend is zal dit indien noodzakelijk verwerkt worden in de jaarrekening of in de toelichting.

6. Uitvoering

- 26 mei 2020 controleverklaring en definitieve versie van de jaarstukken inclusief eventuele aanpassingen vanuit de accountantscontrole. Daarnaast het rapport van de accountant en reactie van college op Accountantsverslag.
- Jaarverslag en de Jaarrekening 2019 beschikbaar via Website (datum nog onbekend)
- 28 mei boekwerk Jaarverslag en Jaarrekening 2019 beschikbaar voor Raadsleden
- 11 juni 2020 behandeling Jaarverslag en Jaarrekening 2019 in commissies
- 24 juni 2020 raadsbehandeling Jaarverslag en Jaarrekening 2019
- 15 juli 2020 uiterste datum aanlevering Jaarverslag en Jaarrekening 2019 en verklaring accountant aan provincie

Bovenstaande data gaan uit van de oorspronkelijke planning. Het is denkbaar dat de maatregelen die getroffen zijn in het kader van de verdere verspreiding van het corona virus een impact hebben op de vaststelling van de jaarrekening. Bijvoorbeeld omdat de controlewerkzaamheden van de accountant niet volgens plan uitgevoerd kunnen worden dan wel omdat de gemeenteraad of provinciale staten niet bijeen kunnen komen. Veel is echter nog onzeker. Het ministerie van BZK heeft onlangs aangegeven dat, indien het noodzakelijk is, de minister van BZK de termijnen voor de aanlevering van de jaarstukken zal aanpassen. Hiervoor hoeft geen uitstelverzoek worden ingediend.

7. Bijlagen

- Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2019 inclusief bijlagen